

EENHEID IN VERSCHIEDENHEID: DE BLOEMENCORSO'S IN DETAIL

Om meer zichtbaarheid te creëren, kiezen de bloemencorso's in Vlaanderen ervoor om hun traditie als één element voor te stellen aan het grote publiek. Toch heeft iedere corso zijn eigen geschiedenis en individualiteit. In dit document stellen de bloemencorso's van Blankenberge, Sint-Gillis-bij-Dendermonde, Loenhout, Wommelgem en Ternat hun bloemencorso voor. Op die manier gaat er voldoende aandacht naar de diversiteit van de corso's.

1. DE BLOEMENCORSO VAN BLANKENBERGE

1.1 Een korte geschiedenis

Al in 1895 kon de badstad Blankenberge prat gaan op een trouw zomerpubliek dat kwam kuren. Een actief verblijf aan zee werd het parool. Daarom probeerde de stad het publiek met vernieuwende initiatieven aan te spreken. Zo ontstond in 1895 het feestcomité 'Blankenberghe-Fêtes' dat een zomerprogramma voorzag met heel wat attracties en feestelijkheden. Eén van deze feesten was een 'Corso Fleuri' of bloemenstoet, georganiseerd door het bestuur van de Pier op zaterdag 31 augustus 1895. Deze eerste bloemenstoet vond plaats op de pier onder het kritische oog van een jury. De deelname was enerzijds voorbehouden aan kinderen met versierde en bebloemde karretjes, kruiwagentjes, emmertjes, schoppen en hoepels, en anderzijds aan dames en juffrouwen met bebloemde zonneschermen die voor de jury een bloemstuk hadden gemaakt. Het succes van de eerste bloemenstoet was een stimulans om met dit initiatief door te gaan. De Zeedijk met zijn riante villa's werd voortaan het decor voor dit jaarlijkse zomerevenement. De tweede 'Corso Fleuri' vond plaats op 4 september 1896 en had alle ingrediënten van de latere stoeten: verklede kinderen die bloemen wierpen, kleurrijk aangeklede groepen, grote en kleine bloemenwagens door kinderen of paarden getrokken, bebloemde fietsen, opgetooide paarden en nog veel meer. De stoet werd tevens voorafgegaan en afgesloten door een muziekkorps. Zo groeide de bloemenstoet snel uit tot een groots evenement dat jaarlijks op veel bezoekers kon rekenen. Jaar na jaar zorgden de inrichters van de bloemenstoet, met steun van het gemeentebestuur, voor een mooi en aantrekkelijk spektakel.

Na de Eerste Wereldoorlog werd de bloemenstoet opnieuw ingericht. Tijdens de eerste jaren na de oorlog zamelde de organisatie geld in ten voordele van de oorlogsverminkten. De Tweede Wereldoorlog maakte opnieuw komaf met de festiviteiten. Maar in 1947 stond er alweer een bloemenstoet klaar. Net zoals voorheen kon de corso op veel belangstelling rekenen. In 1948 stelde het plaatselijke schepencollege het volgende: "*C'est en 1948 que, sous l'impulsion de monsieur M. Devriendt, Bourgmestre de Blankenberge, le corso prit une ampleur spectaculaire*".

Traditioneel bestonden de bloemencorso's uit een waaier van ideeën, ontsproten aan de fantasie en creativiteit van de deelnemers. Het publiek stelde steeds hogere eisen, waardoor het schepencollege beroep deed op regisseur Remi Van Duyn om de regie van de bloemenstoet in goede banen te leiden. Van Duyn introduceerde een stoet die opgebouwd werd rond een thema, met meer oog voor ritme en beweging. Regisseurs die in zijn voetsporen traden waren Bieke Van Duyn, Guy Helsen, Paul Dessin en vandaag Jan en Hans Vanquathem. Zij maakten van de bloemenstoet een artistiek en esthetisch succes met veel uitstraling. Dankzij de financiële inbreng van het stadsbestuur, de hulp van de regisseurs en de inzet van vele vrijwilligers uit de buurt blijft de bloemenstoet tot op vandaag een kleurrijk schouwspel.

Vanaf 1973 werd de corso rond een thema opgebouwd. Onder regisseur Remi Van Duyn (1973-1981) kwamen volgende thema's aan bod: De vrouw, Levensvreugde, Muziek, Circus, Rubens en zijn tijd, Blankenberge groet Europa, Sprookjes, Blankenberge in 150 jaar onafhankelijk België en Bloemen

fluisteren 'ik heb je lief'. Regisseur Bieke Van Duyn (1982-1985) stond in voor volgende thema's: Ja, daar zijn nog blijde dagen, De tijd van toen, 100 jaar carnavalstoet te Blankenberge en 150 jaar Belgische spoorwegen. Regisseur Guy Helsen (1986-1992) bracht corso's rond de thema's: 3000 jaar vertier met bier, De zee ons leven, 100 jaar film en 50 jaar televisie, België: eenheid in verscheidenheid, 1990 het jaar van de gastronomie, Europa en België in feest en verhalen, Sprookjes en vertellingen. Regisseur Paul Desein zorgde tussen 1993 en 2002 voor corso's met volgende thema's: Blankenberge is ..., De mens in tijd en ruimte, De voorbije honderd jaar: de magie van honderd, De vier elementen, Amor, Opera, operette en musical, Spreekwoorden, spreuken en andere gevleugelde woorden, Ontspanning en vermaak, Ritme en beweging en Vlaanderen in Europa. De huidige regisseurs Jan en Hans Vanquathem kozen vanaf 2003 voor thema's als: Uitvindingen en ontdekkingen, Blankenberge voor alle seizoenen, Een harmonie van klanken, Metamorfose, Maskers, Corso à la carte, BloemEnKunst, Fantastische realisaties, Corso dansant, Kleur en Corso chantant.

1.2 Een traditie in beweging: enkele veranderingen doorheen de jaren

De corso van Blankenberge was oorspronkelijk een kleine kindercorso. Later groeide dit uit tot een bloemenstoet met meerdere praalwagens, muziekkorpsen en dansgroepen. De deelnemers waren aanvankelijk individuen zoals verklede kinderen en volwassenen die met bebloemde personenwagens rondreden. Zij sloegen de handen in elkaar waardoor er groepen van wagenbouwers ontstonden. De evolutie van individuele deelnemers naar groepen van wagenbouwers is duidelijk zichtbaar op oude foto's van de stoet. Deze georganiseerde groepen kunnen nog steeds rekenen op de helpende handen van vele vrijwilligers die bloemen steken op de wagens tijdens de laatste dagen voor de stoet. Vanaf 1973 werd de inhoud van de stoet meer gestuurd. Iedere regisseur legde bovendien zijn eigen accenten in de opbouw van de corso. Zo werd de stoet meer en meer geprofessionaliseerd. De huidige regisseurs leggen de nadruk op de kwaliteit en de eenheid tussen de wagens en de dansgroepen. Zo wordt de kledij van de dansgroepen bijvoorbeeld aangepast aan het thema van de wagen waarrond ze dansen. Hierdoor oogt de corso mooier. Dynamiek, beweging en muziek zorgen voor een schouwspel dat één geheel vormt.

Sinds enkele jaren is de aandacht voor de bloemencorso gegroeid onder de lokale carnavalsverenigingen. Zij tonen zich meer en meer bereid om ook deel te nemen aan de corso met een wagen.

Omdat de corso op de laatste zondag van augustus doorgaat is dit reeds decennialang de afsluiter van het toeristisch zomerseizoen. De corso is dan ook niet enkel een traditie voor de stad, maar heeft ook een toeristische meerwaarde voor de kuststad Blankenberge. Voor de tienduizenden bezoekers is de bloemenstoet een traditie die reeds 118 jaar stand houdt.

1.3 De traditie vandaag

De corso is de laatste jaren geëvolueerd van een eendaags evenement, namelijk de stoet op zondag, naar een driedaags evenement. Hierdoor wordt de stoet nog meer in de kijker geplaatst.

Op zaterdag: Langs een uitgestippeld parcours ontdekken geïnteresseerden met de fiets of te voet de voornaamste bouwplaatsen van de praalwagens. Bezoekers die dit bouwproces van dichtbij willen bekijken, kunnen op zaterdag vanaf 10u30 een bezoekje brengen aan de loodsen waar de bloemenstekers aan het werk zijn. De standplaatsen en de namen van de wagenbouwers en de groepen staan vermeld in een aparte brochure. Met dit initiatief wordt het werk achter de schermen getoond aan het grote publiek.

Op zondag: De corso start om 14u30 en volgt het parcours doorheen het centrum en op de zeedijk.

Op maandag: Een aantal wagens (stadswagen, jeugdswagen, Blankenbergse wagenbouwers en andere wagenbouwers) worden op maandag (na de stoet) op het Leopold III plein geplaatst.

De corso van Blankenberge nodigt wagenbouwers, muziekkorpsen, dansgroepen, figuranten, kostumeerders, grimeurs en andere medewerkers uit om er een mooi en dynamisch geheel van te maken. Een belangrijk gegeven van de corso is de diversiteit van de stoet: verschillende vormen en technieken komen aan bod in de wagens. Binnen de corso van Blankenberge worden de streekgebonden technieken sterk gerespecteerd. Er is een groot verschil tussen de typische dahliawagens en de siertuilenwagens die ook onderling verschillen in opbouw en steekwerk.

De corso wordt opgebouwd rond de bloemenwagens, ondersteund door dansgroepen, figuranten en muziekkorpsen. De verschillende partners denken en evolueren mee in de groei van het gebeuren. Jaar na jaar zijn er sterkere dansgroepen en wordt de kledij en de grime beter aangepast aan de wagens.

De Grabbelpas zorgt voor de opleiding bij de jeugd. Zij doorlopen de volledige opbouw van een wagen vanaf het ontwerp tot het bloemensteken.

Tot op heden zijn er verschillende groepen die zich interesseren in de corso. De corso staat ook open voor andere types wagenbouwers, bijvoorbeeld carnavaalgroepen. Onder begeleiding van corsowagenbouwers groeiden deze groepen uit tot volwaardige bebloemers. Vele mensen dragen hun kleurrijk 'bloemetje' bij aan de realisatie van deze parade. Het is vooral de synergie tussen de volgende mensen en diensten die voor een succesvolle stoet zorgt:

- De wagenbouwers gebruiken hun knowhow om hun ideeën in bloemen om te zetten. De corso is het resultaat van hun inspiratie.
- Het team kledij en figuratie zorgt voor de gepaste kledij en de figuranten. Het is niet altijd eenvoudig om aan ieders wensen te voldoen. Hun creatief talent zorgt voor eenheid tussen de praalwagens, de begeleiders, de figuranten en de dansgroepen.
- De grimeur ontwerpt honderden kleurrijke creaties.
- De dynamische dansgroepen en muziekkorpsen zorgen voor animatie.
- De steun van verschillende stadsdiensten is onmisbaar. Voorbeelden zijn de Jeugddienst met hun jong talent en BODI, die zorgt voor technische bijstand en materiaal. Verder staat het team van de Groendienst in voor de realisatie van de stadswagen, de Dienst Toerisme zorgt samen met de regisseurs voor de volledige administratieve ondersteuning en de Politie leidt het parcours letterlijk in goede banen.

1.4 Wat we zeker willen meegeven aan toekomstige generaties

- Het doorgeven van expertise over het bouwen van wagens, het werken met bloemen en het schrijn- en smeedwerk is noodzakelijk om de kwaliteit van de wagens te garanderen.
- De historiek en traditie van de corso moet doorgegeven worden aan toekomstige generaties. Dit gebeurt door hierover te documenteren maar ook te sensibiliseren.
- Een duidelijke sturing en coördinatie is essentieel bij het organiseren van corso's.
- De harmonie tussen wagens, dansgroepen en muziekkorpsen is van groot belang voor de stoet als geheel.
- De meerwaarde van de randactiviteiten rond de bloemencorso moet doorgegeven worden.

- De samenwerking, contacten en het netwerk met de corsogroepen buiten Blankenberge kunnen zeker niet verwaarloosd worden.

2. DE BLOEMENCORSO VAN SINT-GILLIS-BIJ-DENDERMONDE

2.1 Een korte geschiedenis

Door de aanleg van de Jozef van Bogaertstraat, de Prins Kouterstraat, de Emmanuel Hielstraat en de Weggevoerdenstraat ontstond rond 1950 een nieuwe buurt in Sint-Gillis-bij-Dendermonde. Het gemeentebestuur besloot deze nieuwe wijk en de andere wijken en buurtgemeenschappen in Dendermonde dichter bij elkaar te brengen. In dezelfde periode richtte burgemeester Paul Hendrickx een Gemeentelijk Comité voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Ontspanning op. Dit Comité kreeg de kans om de samenwerking tussen de wijken en buurten te stimuleren. Om die reden organiseerde het Comité reeds in 1951 een bloemencorso. De eerste editie kon op erg veel publieke belangstelling rekenen. Daarom werd besloten de parade jaarlijks te herhalen.

Intussen is de bloemenstoet van Sint-Gillis-bij-Dendermonde uitgegroeid tot een bijzonder evenement dat jaarlijks doorgaat op de eerste zondag september. In de loop der jaren ontwikkelde de corso zich. Zo waren de praalwagens in de beginjaren vrij eenvoudig opgebouwd. Later evolueerden deze wagens naar spectaculaire creaties waarin bloemen, patronen en beelden verwerkt werden. Voor de bekleding van alle wagens worden 750.000 dahlia's gebruikt. De verschillende gemeenschappen van wagenbouwers die aan de corso deelnemen, zijn uitgegroeid tot verenigingen en buurten in Dendermonde. De corso heeft tegenwoordig elk jaar een centraal (door de organisatie opgelegd) thema dat door alle groepen op een eigen manier wordt ingevuld. Naast de bloemenwagens stappen er ook dansgroepen en showbands mee. Aan de bloemenstoet zijn bovendien prijzen verbonden.

2.2 Een traditie in beweging: enkele veranderingen doorheen de jaren

Sinds 2004 kennen de Dendermondse handelaars de Prijs van het Handelscentrum toe aan de bloemenwagen die volgens hen de mooiste is. In 2005 voerde Frankie Van Beveren ook de Prijs van de Wagenbouwers in waarmee de deelnemers het werk van hun collega's bekronen. Onder impuls van F. Van Beveren werd in 2005 de kindercorso opgestart en in 2009 de jeugdcorso. Deze categorieën gaan de eigenlijke corso vooraf en krijgen eveneens een prijs van de jury. Sinds 2010 zijn de praalwagens op maandagmorgen nog te bewonderen op de Grote Markt tijdens de wekelijkse markttag.

2.3 De traditie vandaag

Jaarlijks stelt de stad Dendermonde vanaf 1 april loodsen ter beschikking aan de wagenbouwers voor het bouwen van de wagens. De ontwerptekeningen zijn klaar om in de praktijk te worden omgezet. Vanaf dan werken de wagenbouwers wekelijks (tijdens de weekends en ook 's avonds op weekdays) aan de wagens.

Begin augustus is er een persvoorstelling met receptie waarop de groepen een maquette of PowerPointpresentatie onthullen van hun wagen. Alle aanwezigen krijgen een uitgebreide persmap. Stilaan stijgt de stress. Ook voor de organisatie is dit een zeer druk moment. Alles wordt in gereedheid gebracht voor de grote dag.

Op de eerste zondag van september is het dan eindelijk zover. Reeds vanaf 6u 's morgens zijn er mensen in de weer met tribunes en hekken. De wagenbouwers hebben soms nog de hele nacht doorgewerkt om alles op tijd in orde te krijgen. De jury wordt verwelkomd om 10u, waarna ze vertrekt en alle wagens voor de stoet gaat bekijken. Rond 14u is het in Sint-Gillis reeds zeer druk. De mensen

kuieren in afwachting van de corso rond op de rommelmarkt en de braderij. Vol ongeduld wachten ze op de komst van de bloemencorso. Het vertrekpunt van de bloemencorso is de Resedalaan. Een eerste maal passeert de corso langs het Kerkplein. De tweede keer is er de apotheose waarop de burgemeester, het stadsbestuur en andere genodigden welkom zijn. Na afloop van de stoet worden de wagens opgesteld op de Sint-Gillislaan, waar de bezoekers ze van dichtbij kunnen bewonderen. De jury beoordeelt de wagens op verschillende punten beoordeeld, telkens op 10 punten :

- Beëindigen en/of afhaken van de praalwagens in de corso
- Benadering van het thema
- Uitwerking van het gekozen onderwerp
- Afwerking
- Kleurschakering
- Creativiteit
- Indruk van de wagen in de corso
- Originaliteit
- Bloemsierkunst
- Compositie van de wagen

Op zondagavond om 20u is er een prijsuitreiking, waarop alle wagenbouwers worden gehuldigd. Alle kinder- en jeugdwapens worden geëerd en krijgen een diploma overhandigd, terwijl de winnaar nog een trofee in ontvangst mag nemen. Sinds 2012 is er tevens een wisselbeker voor de winnaar. De wagenbouwer die deze wisselbeker drie keer wint in een periode van vijf jaar, wordt er definitief eigenaar van.

Naast de corso wordt er ook randanimatie voorzien. Zo is er vanaf 9u een rommelmarkt op de Burgemeester Potiaulaan. In de voormiddag vindt er ook een aperitiefconcert plaats. De praalwagens zijn nog te bekijken tot 21u30 op de Sint-Gillislaan. Daarna verhuizen ze naar de Grote Markt te Dendermonde. Verder zijn er tot middernacht ook publieksactiviteiten en muziek op de Sint-Gillislaan.

Op maandag vindt om 11u de prijsuitreiking op het stadhuis te Dendermonde plaats met een receptie aangeboden door het stadsbestuur. Diezelfde dag zijn tijdens de wekelijkse markt op de Grote Markt van Dendermonde de corsowagens nog te bewonderen tot 14u30.

2.4 Wat we zeker willen meegeven aan toekomstige generaties

- Het bloemensteken vergt een zekere techniek die moet doorgegeven worden aan toekomstige generaties.
- De samenhang binnen de groepen en in Sint-Gillis-bij-Dendermonde is van groot belang voor de sociale cohesie rond de corso (diverse buurten en verenigingen). Iedereen werkt met een gezamenlijk doel voor ogen: de wagen op tijd klaar krijgen en een mooi resultaat presenteren zodat er een hoge score wordt behaald.
- De omloop van de bloemenwapens, de corso zelf, moet zeker een traditie blijven van de stad. De corso behoort tot de cultuur van Sint-Gillis.
- Aanleggen van bloemenvelden: De kweek van eigen bloemen is ook een onderdeel waar kennis en vakmanschap voor nodig is.

3. DE BLOEMENCORSO VAN LOENHOUT

3.1 Een korte geschiedenis

De Loenhoutse Bloemencorso werd voor het eerste georganiseerd op 31 augustus 1952 naar aanleiding van de feestelijke opening van de vernieuwde weg van Brecht naar Loenhout. Op initiatief van de verenigde herbergiers van de Huffel-Molenstraat werd een 'Comiteit' opgericht dat feestelijkheden organiseerde. Na een eerste vergadering zegde het Gemeentebestuur een toelage van 3.000 Belgische frank (Bef) toe, naast een 'kosteloos bal in alle herbergen'.

Op 31 augustus 1952 opende Jozef van Looveren en zijn Raadslieden de weg officieel. Daarna trok de stoet van Burgemeester, Raadslieden, muziekkorpsen en in het bijzonder 18 bloemenwagens naar de dorpskern van Loenhout. De eerste stoet passeerde na de Brechtseweg, langs de Tienpondstraat en de Kapelstraat, en trok dan verder naar Huffel waar een jury (van Zundert) de prijzen toekende. Alle deelnemende kinderen kregen een bon van 5 Frank voor snoep. De muzikanten van de plaatselijke korpsen (Heidegalm en Sint-Lucia) zorgden voor dansmuziek. In het gehucht Stapelheide stelde herbergier 'Brouwer Mol' een tent op waar duchtig gefeest werd. Met dit grootse feest was de Loenhoutse bloemencorso geboren, een traditie die nog lang zou blijven bestaan. Het Comiteit bleef de organisatie van de bloemenstoet op zich nemen. Brouwer Felix Vermeiren werd de eerste voorzitter, een functie die laten in handen kwam door Leon Coertjens.

In 1953 werd er een tweede stoet ingericht met twintig deelnemers. Het initiatief bleef groeien in de volgende jaren. Daarom werd in 1955 beslist om de deelnemende verenigingen dahliaknollen aan te bieden. In 1956 werd voor het eerst een programmaboekje gedrukt voor de bezoekers. Ook kregen de wagenbouwers in dat jaar voor de eerste keer een thema opgelegd, 'Eendracht maakt Macht'. Het thema vergrootte de samenhang tussen de wagens en toonde de goede onderlinge verstandhouding tussen de verenigingen.

In 1957 werd notaris Jan Verschraegen voorzitter van de corso. Hij bleef meer dan 25 jaar (tot en met 1985) de corso bezielen en voorzitten. De gemeentesecretaris, Emiel Van Neuten, was tevens secretaris van de corso. Er werden toen 12 leden opgenomen in het bestuur. In 1958 kondigde een affiche voor de eerste keer de corso bij de 'neringdoeners' van Loenhout en de inwoners van de omliggende gemeenten. In 1962 werd de corso volledig opgedragen aan de wijding van Monseigneur Jansen, een Loenhoutenaar die tot Bisschop van een Congolees bisdom werd gewijd. De Monseigneur was aanwezig in vol ornaat en zegende de stoet bij het vertrek. De wagenbouwers konden zich best vinden in dit thema. In 1965 werd voor de eerste maal de Prijs van de Toeschouwer georganiseerd. Niet-Loenhoutenaren op het parcours kregen hiervoor een stembiljet. Hun stem bepaalde wie de prijs van de toeschouwer in ontvangst mocht nemen. In 1966 werd Marcel Huybrechts organisator van de stoet. Hij introduceerde het draaiboek waarin de organisatie van de stoet uitgebreid werd genoteerd. In 1972 werd Jos Ansoms gekozen als jongste burgemeester van het land en beschermheer van de corso. In 1976 volgde de invoering van De Prijs van het Kind. Op het parcours konden niet-Loenhoutse kinderen hun stem uitbrengen voor deze felbegeerde prijs.

In 1978 vond de eerste verkiezing van een Corsoprins en -prinses plaats. Kandidaten die een gooi naar de titel deden, namen deel aan een quiz over de corso georganiseerd door de gemeentelijke en vrije basisschool. Uit de deelnemers werd dan een Corsoprins en -prinses gekozen die in feestelijke kledij de stoet openden in een open koets. Om de corso te financieren, verscheen in 1982 de eerste Corsokrant onder impuls van Leo Van Riel, Jan Proost en enkele bestuursleden. De krant bestond uit talrijke advertenties van vrije beroepen en middenstanders, het programma van de bloemenstoet en enkele wetenswaardigheden over de corso.

Aanvankelijk was de bloemenstoet een kindercorso. Alle wagens haalden hun inspiratie uit de kinderlijke verbeelding. In 1983 breidde de stoet uit tot een volwaardig kinderfeest. Op het Huffelplein

werden paardenmolens en ander kindervermaak geïnstalleerd. De kinderen konden mits een eenmalige betaling onbeperkt van deze attracties genieten. Op maandagnamiddag, na de corso op zondag, werd voor alle kinderen een kinderfeest georganiseerd met optredens van goochelaars, clowns en een poppenkast. Ook kinderen met een beperking konden hieraan deelnemen. Zij kregen een gratis middagmaal en konden meegenieten van de feestnamiddag.

In 1986 bleek de stoet uitgegroeid te zijn tot een bloemencorso voor volwassenen. De kleine wagens gebouwd door jongeren en kinderen werden verdrongen door de grotere wagens van volwassenen. Een aanpassing van het reglement drong zich op. Voortaan werden de wagens in drie categorieën onderverdeeld: de corsowagens, de bloemenwagens en de kinderwagens voor de snoepstoet.

In 1990 werd het thema van de stoet afgestemd op het jubileumjaar van Koning Boudewijn. De stoet draaide rond het thema sprookjes, naar het sprookjesboek geschreven door Koningin Fabiola. In 1992 leidde de stijgende vraag naar bloemen tot de oprichting van de Bloemencommissie. Deze commissie verstevigde de internationale contacten met andere corso's in Europa. Dankzij de commissie kon er een succesvol uitwisselingsprogramma voor bloemen worden opgezet. Loenhout leverde bloemen aan corso's die op andere dagen uitreden. Vandaag bestaat er nog steeds een uitwisselingsovereenkomst met de andere corso's om de gekweekte bloemen te verdelen.

Marcel Huybrechts, één van de organisatoren van de corso, overleed in 1995. Dit betekende een groot verlies voor de bloemenstoet. In 1996 was het thema strips naar aanleiding van het Belgische Stripjaar en in 1998 werd voor het eerst samengewerkt met Open Monumentendag. In 2001 was de bloemencorso reeds aan haar 50ste editie toe. Het corsoparcours werd omwille van dit jubileumjaar versierd met levensgrote bloemstukken. Deze editie gaat echter ook de geschiedenis in omwille van het grote onweer dat toen in de lucht hing. De organisatie zag zich hierdoor immers genoodzaakt de stoet te verkorten. In 2002 kreeg de bloemencorso de officiële titel 'Koninklijke Loenhoutse Bloemencorso' naar aanleiding van het vijftigjarig onafgebroken bestaan en het uitrijden van de bloemencorso. Deze Koninklijke erkenning draagt de stoet nog steeds fier met zich mee.

3.2 Een traditie in beweging: enkele veranderingen doorheen de jaren

In de aanvangsperiode werden kleine wagentjes, karretjes en fietsjes versierd. De wagentjes werden meestal gebouwd door families of een groepje van mensen uit dezelfde straat. Tijdens de stoet trokken kinderen ze voort. Reeds in de beginfase werden dahliabloemen gebruikt, maar ook andere bloemen sierden de wagens. Het zette de dorpelingen aan om in hun tuinen de bloemen te kweken: dahlia's dienden als versiering rond hun huis en later op het jaar als bloemen voor de corso. Vanaf de jaren 1950 en 1960 werden de wagens groter. De koppen werden bij elkaar gestoken en buurtschappen, die vaak bestonden uit inwoners van enkele straten, namen de taak op zich om wagens te bouwen. Omdat de wagens groter waren dan voorheen ontstond er ruimte onder de karren. Door de wagens van onderuit voort te duwen, leken de karren te zweven over de weg. De inspiratie voor de wagens werd nog steeds gehaald uit het thema 'kinderfantasie', waardoor het karakter van de kinderstoet niet verloren ging. De grotere wagens hadden echter ook een keerzijde: er konden minder wagens gebouwd worden.

In de jaren 1970 floreerde de Loenhoutse bloemencorso met soms meer dan zestien grote wagens. Niet alleen buurtschappen, maar ook verenigingen zoals JELO (JEugdLOenhout), KWB, FC Terbeek en de Handboogmaatschappij namen deel met een corsowagen. Ook participeerden er zowel kinderen als volwassenen aan de stoet. De bloemeteelt groeide uit tot een belangrijk onderdeel van

de corso. Zo had elk buurtschap een eigen bloemenveld. De bloemen werden verkocht of geruild met bloemen van andere corso-organisaties.

De jaren 1980 was een moeilijke periode. Na de gouden jaren van succes werd het voor veel buurtschappen onhaalbaar om nog mee te doen en ze haakten af. Het aantal buurtschappen dat een corsowagen bouwde, daalde in 1986 naar zes. De grotere buurtschappen maakten echter twee wagens zodat er toch nog een aanvaardbare corso werd gevormd.

De jaren 1990 brachten stabiliteit. Dertien buurtschappen vormden de basis en deze formatie bleef tot 2005 onveranderd. De generatie die gestart was met het bouwen van kinderwagens in de jaren 1970 en 1980 groeide uit tot de nieuwe generatie wagenbouwers en zorgde voor een grote heropleving. Nieuwe buurtschappen werden heropgericht. Deze generatie zorgde voor een enorme vernieuwing en vooruitgang op het vlak van vormgeving en verbeelding. De nieuwe wagens waren groter, maar bleven weliswaar veilig en wendbaar.

Na het millennium werd de bloemencorso volwassen. De corso van Loenhout draaide aanvankelijk om kinderfantasie: het uitbeelden van sprookjes, kinderprogramma's op televisie en vertellingen. De terugkerende thema's en onderwerpen beperkten echter de creativiteit van de Loenhoutse ontwerpers. In 2006 werd het thema 'kinderfantasie' opgeborg en met de bedoeling een meer gevarieerde stoet te creëren. Dit betekende een groot succes. Het wedstrijdreglement werd voorgoed aangepast en ontwerpers konden hun creativiteit de vrije loop laten. De categorie van de kinderwagens is wel nog geïnspireerd op de oneindige wereld van de kinderfantasie.

3.3 De traditie vandaag

De grootte van de wagens heeft intussen haar hoogtepunt bereikt. Er worden maximale afmetingen opgelegd zodat de mobiliteit van de wagens niet in het gedrang komt. De creativiteit wordt hierdoor echter niet beperkt.

Het is vrij ongewoon dat een klein dorp zoals Loenhout een dergelijke manifestatie op straat zet. Tijdens het corsoweekend zijn er meer dan 1.800 mensen actief bezig met de wagens. Dit is ongeveer de helft van de gemeentelijke inwoners. De traditie van de bloemenstoet leeft dan ook zeer sterk in Loenhout.

Voor de doorwinterde corsobouwer gaat het bouwen een heel jaar door. Tijdens de winter worden de ontwerpen klaargestoomd, in de lente worden de bloemknollen gescheurd en gesorteerd, begin mei worden ze geplant en vanaf juni kan het echte grote werk beginnen. Het bouwen van de wagens neemt twee maanden in beslag. De betrokken groep wordt groter naargelang de stoet dichterbij komt. Na de constructielessen en vormers komen er ook pappers, die werken met papier-maché, en andere helpende handen langs om de wagen helemaal klaar te krijgen. Tot 25 jaar geleden werd een wagen opgebouwd uit timmerwerk met hout, karton en piepschuim, maar dit beperkte de vormgeving. Deze werkwijze komt vandaag enkel nog voor bij de kinderwagentjes. De huidige corsowagens zijn opgebouwd uit betonijzer en staaldraad. De bloemencorso kent momenteel drie categorieën: de allerkleinsten (0-10 jaar) met de kinderwagens met een maximale oppervlakte van 10m² die de 'Snoepstoet' vormen, de Juniorwagens of 'Bloemenwagens' (10 -16 jaar) met de maximale afmetingen van 3m breed, 5m lang en 4,5m hoog, en de corsowagens (0-99 jaar) met een minimum grondvlak van 20m². De wagens moeten ook wendbaar en bestuurbaar zijn zodat ze de mobiliteit van de corsostoet niet hinderen.

Alle groepen en buurtschappen wedijveren om de mooiste corsowagen en die eer is voor Loenhout heel belangrijk. Alle buurtschappen willen graag winnen, maar het blijft steeds een gezonde en faire onderneming. Het wegkapen van de eerste prijs en het halt houden aan de hoofdtribune is voor elke wagenbouwer een magisch moment. De hoofdprijs, de jaarlijkse trofee 'Wisselbeker Marcel Huybrechts', in ontvangst nemen is een uniek moment dat door duizenden mensen toegejuicht wordt.

3.4 Wat we zeker willen meegeven aan toekomstige generaties

Het is belangrijk dat de bloemencorso blijft bestaan. Het geeft Loenhout sfeer en is bovendien reeds een jarenlange traditie van de gemeente. Daarom is het noodzakelijk dat de corso wordt doorgegeven aan de volgende generaties.

- Alle aspecten van de corso moeten doorgegeven worden aan jongeren of nieuwe medewerkers, bijvoorbeeld met workshops.
- Een natuurlijke doorgroei is heel belangrijk. Het beleven en bezig zijn met de corso begint bij het bouwen van kinderwagens en evolueert naar de grote corsowagens.
- Niet enkel het aanleren van de technieken is belangrijk, maar ook het overdragen van het volledige proces. Dit begint bij het ontwerpen van de wagens en groeit uit tot het bouwen van een echte corsowagen.
- De buurtschappen en wagenbouwers zijn een belangrijke schakel in het leerproces voor jongeren of nieuwe medewerkers. De buurtschappen hebben immers zelf hun knowhow in huis.
- Het handelen en verhandelen van bloemen door de bloemencommissie moet van generatie op generatie worden overgedragen. De noodzakelijke contacten zijn hierbij essentieel.
- De kweek van eigen bloemen is ook een onderdeel waar kennis en vakmanschap voor nodig is. Het opsporen en bestrijden van ziekteverschijnselen bij bloemen kan niet over het hoofd worden gezien. Dit is bepalend voor de bloemen en dus ook voor de corso's.

4. DE KLEINE BLOEMENSTOET VAN WOMMELGEM

4.1 Een korte geschiedenis besluiten

In het jaar 1953 besloot het bestuur van de vereniging Natuurschoon in Wommelgem het 40-jarig bestaan te vieren. Voorheen werden jubileums gevierd met bloemententoonstellingen, maar de organisatie besliste dat jaar iets nieuws te proberen. Ze wilden de bloemen naar de mensen brengen met een bloemenstoet. Zo werd de bloemencorso van Wommelgem voor de eerste keer georganiseerd. De eerste stoet was zo succesrijk dat dit voortaan jaarlijks werd herhaald.

In 1962 stelde onderpastoor De Vadder zich vragen bij het afval van de bloemenstoet. Hij vond dat hier ook iets nuttig mee gedaan kon worden. Dahliabloemen, die gebruikt worden bij bloemenwagens, moeten wekelijks geplukt worden zodat de plant telkens nieuwe bloemen krijgt. Op de dagen dat de geplukte bloemen niet gebruikt werden voor een corso, werden ze weggegooid. Dit bracht de onderpastoor op het idee om een bloemencorso voor kinderen in te richten op de derde zondag van september. De grote bloemenstoet, die intussen tot een traditie was uitgegroeid, behoorde immers aan volwassenen toe. Kinderen werden geweerd van de bouwplaatsen. De wagens waren enorm hoog, de afwerking was belangrijk om de winkansen te verhogen en kon daarom niet aan kinderen worden overgelaten. Maar dankzij de pastoor konden kinderen nu zelf aan de slag met het afval dat gratis voorhanden was. Onder impuls van 't Vadderke, zoals de onderpastoor in de volksmond werd genoemd, en in samenwerking met de toenmalige Jeugdclub ging in 1962 de eerste kleine bloemenstoet uit. Vanaf dat moment werd in Wommelgem gesproken over de grote en de kleine bloemenstoet: de grote voor de volwassenen, de kleine voor de kinderen.

Het succes van de eerste stoet was groot. De Jeugdclub bleef jaar na jaar de kleine bloemenstoet inrichten. In 1978 onderging de Jeugdclub een naamwijziging en werd voortaan De Vriendenkring Kleine Bloemenstoet genoemd. In de volgende jaren kenden beide stoeten veel bijval. In 1990 kwam er echter een einde aan de grote bloemenstoet. De kleine bloemenstoet ging verder door als enige stoet in Wommelgem.

Doorheen de jaren bleef de kleine bloemenstoet bestaan. Ondanks het grote aantal deelnemende wagentjes, soms meer dan 80, bleef men trouw aan de naam 'kleine bloemenstoet'. Elk jaar weer bouwden gezinnen wagentjes en trokken de kinderen deze voort door de dorpskom van Wommelgem. Nog steeds worden er in Wommelgem dahliabloemen geplant, speciaal voor de eigen stoet, maar ook voor die in Loenhout en Zundert. Deze bloemen worden op de derde zondag van september gratis ter beschikking gesteld aan de inwoners van Wommelgem om hun bloemenwagens te besteken. In 2001 werd De Vriendenkring Kleine Bloemenstoet omgevormd tot een vzw. In totaliteit reden er reeds 1.968 wagentjes rond tijdens de kleine bloemenstoet van Wommelgem.

4.2 Een traditie in beweging: enkele veranderingen doorheen de jaren

De organisatie van de eerste stoeten was vrij kleinschalig. De stoet reed rond en om wat geld in kas te krijgen, werd op een achterkoertje een Vlaamse kermis georganiseerd. Met de jaren steeg het aantal wagentjes en werd de organisatie groter. De plaatselijke harmonieverenigingen bleven van de partij om de bloemenstoet op te vrolijken. Met de oprichting van De Vriendenkring Kleine Bloemenstoet in 1978, kreeg het organiserende comité een meer uitgesproken karakter dat zich toespitste op het organiseren van de stoet. De randanimatie werd doorheen de jaren nog uitgebreid met muziek -en animatieverenigingen van buiten de eigen gemeente.

Door het verdwijnen van de grote bloemenstoet daalde ook het aantal deelnemers in de kleine stoet. De laatste jaren is er een stagnatie in het aantal deelnemers, de dalende trend is afgeremd.

De stoet is doorheen de jaren weinig veranderd. Wel steeg de kwaliteit van de wagens in de uitbeelding en afwerking. De laatste jaren is er een trend om bewegende wagens te maken en worden er meer figuren uitgewerkt. Vroeger was het bouwen van wagens een familiale aangelegenheid. Vandaag zijn er ook verenigingen die wagentjes bouwen voor de kinderen van hun leden.

4.3 De traditie vandaag

De bloemencorso van vandaag lijkt nog sterk op die van vroeger. Er zijn slechts enkele verschillen. Vroeger maakten de wagenbouwers zowel wagens voor de kleine als de grote bloemenstoet. Door het verdwijnen van de grote bloemenstoet zijn het nu vooral gezinnen en verenigingen die op eigen initiatief een bloemenwagen bouwen. De vroegere bouwers hadden zelf hun eigen bloemenvelden. Vandaag komen de bloemen van de nog resterende bloemenvelden in Wommelgem. De overige bloemen worden aangekocht buiten de gemeente. De vereniging en het gemeentebestuur staan in voor deze aankoop en verspreiden de bloemen onder de wagenbouwers.

Het bouwen begint meestal tijdens de grote vakantie. Eind augustus, begin september is er traditioneel een inschrijvingsvergadering waar de wagenbouwers duiding krijgen over de komende stoet en waar afspraken over de bloemen worden gemaakt. Op de vrijdag voor de stoet worden de bloemen uitgedeeld, hetgeen een belevenis op zich is. In minder dan 2 uur tijd worden er tienduizenden bloemen verspreid onder de wagenbouwers. Traditiegetrouw mogen er enkel dahliabloemen gebruikt worden en wordt het gebruik van andere zaken afgeraden. De wagenbouwers beginnen dan met het steken van de bloemen. Dit is meestal een familieaangelegenheid. Gezinsleden, grootouders, ooms en tantes komen helpen om de duizenden dahliabloemen tijdig op de

wagens te krijgen. Elke bloem wordt met een metalen kram op de wagen gestoken. Indien nodig worden de bloemen met een schaar bijgeknipt om mooie rechte lijnen te vormen.

Zondagmiddag worden de wagens verwacht in het centrum van Wommelgem. Het publiek werpt dan een eerste blik op de wagens. Ook de juryleden doen hun ronde en keuren de wagens. Ze bekijken zowel het ontwerp als de opbouw en de afwerking. Volgens de traditie worden de wagentjes door kinderen voortgetrokken. Na de rondgang worden de wagentjes nog tot maandag tentoongesteld.

Voor en na de stoet worden er verschillende soorten animatie voor de kinderen voorzien. Later op de avond vindt de prijsuitreiking plaats. Er zijn drie categorieën, die bepaald worden door de grootte van het grondoppervlak van de wagens. Per categorie wordt een volgorde gemaakt. Traditiegetrouw waakt de vereniging er over dat de prijs van de eerste en de laatste van een categorie, op een ereprijs van de jury en één enkele extra prijs na, ongeveer hetzelfde is.

4.4 Wat we zeker willen meegeven aan toekomstige generaties

Alles wat rond de kleine bloemenstoet gebeurt, maakt integraal deel uit van de traditie die Wommelgem in ere wil houden: het tentoonstellen van de wagentjes, de rondgang waar kinderen hun wagentje trekken, de randanimatie voor kinderen, de bloemen gratis ter beschikking stellen van de inwoners...

5. DE BLOEMENSTOET VAN TERNAT

5.1 Een korte geschiedenis

In 1912 ging de bloemenstoet voor de eerste keer uit in Ternat naar aanleiding van de gemeentelijke verkiezingen. De gebroeders Poodt reden rond met wagens versierd met bloemen om hun verkiezingsoverwinning te vieren en een ode aan de lente te brengen. Wegens groot succes werd beslist om voortaan jaarlijks een bloemenstoet te organiseren. De bloemenstoet bestaat ondertussen reeds meer dan honderd jaar. Er is echter niet geweten of de stoet elk jaar (bijvoorbeeld tijdens de oorlogsjaren) uitging.

5.2 Een traditie in beweging: enkele veranderingen doorheen de jaren

Tot de jaren 1970 streden de bewoners van de straten in Ternat onderling om de mooist versierde wagen. Vanaf de jaren 1990 begon het aantal deelnemende groepen echter sterk te verminderen en werden steeds meer carnavalswagens gezien op de bloemencorso. Ook werden bloemenwagens uit andere gemeenten in Vlaanderen uitgenodigd om mee te rijden in de stoet. Vanaf 2004 werden de carnavalswagens geweerd uit de stoet om de focus opnieuw bij de bloemenwagens te leggen. Intussen worden de bloemenwagens vergezeld door andere elementen zoals de reuzen uit Ternat en omgeving. Ook dansgroepen en straattheatergroepen worden uitgenodigd om mee te lopen in de optocht. In de laatste zes jaar is de band met de lokale verenigingen opnieuw versterkt. Zo rijden er sinds enkele jaren ook versierde fietsen mee. Het Sinksencomité is reeds jarenlang de organisator van de bloemenstoet.

5.3 De traditie vandaag

Het Pinksterweekend is één groot feestweekend in Ternat. Het Sinksencomité is de organisator van dit evenementenweekend en dus ook van de bloemenstoet. Op zaterdag is er kermis en koers, op zondag is er een kindermarkt en gaan er diverse activiteiten door. Op Pinkstermaandag gaat dan eindelijk de bloemenstoet uit. De bloemenstoet is steeds een groot succes, met een publiek van ongeveer 3.000 personen die zich langs het parcours rond het marktplein opstellen. Aangezien het

parcours van de bloemenstoet redelijk kort is, staan er rijen mensen langs het parcours om een glimp van de wagens en de animatie op te vangen. Het publiek is vooral afkomstig uit Ternat en de omliggende gemeenten.

De stoet bestaat gemiddeld uit ongeveer zes grote bloemenwagens en zes kleinere bloemenwagens. De bloemenwagens worden gemaakt door plaatselijke verenigingen die jaarlijks wisselen. Enkel De Meiklokjes zijn een gevestigde waarde, zij zorgen jaarlijks voor één of twee grote bloemenwagens. De resterende wagens komen uit Mechelen. Ook de bloemen worden in Mechelen besteld. In tegenstelling tot de andere bloemenstoeten vindt deze van Ternat niet plaats op het einde van de zomer maar wel in de lente. Door deze vroege datum, maar ook wisselende datum (Pinksteren vindt soms plaats in mei, soms in juni) is het moeilijk om voldoende bloemen te verzamelen. Gezien de periode is het ook niet mogelijk om met dahlia's te werken. Daarom wordt vooral met anjers en chrysanten gewerkt. Voor de bloemstukken worden verschillende soorten bloemen gebruikt.

Elke vereniging wordt vergoed om deel te nemen aan de bloemenstoet. De vergoeding is bedoeld om de kosten voor het maken van de wagen te dekken. 's Ochtends gaat het comité de wagens bekijken. Wie een uitzonderlijke mooie wagen heeft of duidelijk extra moeite heeft gedaan, krijgt mogelijk een grotere vergoeding.

De bloemenstoet kampt met enkele actuele problemen. Het is niet eenvoudig om verenigingen aan te sporen een wagen te maken. Jeugdbewegingen zijn hier wel toe bereid, maar voor hen vindt de bloemenstoet plaats op een slecht moment. In het Pinksterweekend moeten veel jongeren immers studeren voor de aankomende examens. Buurt- en straatfeestcomités zouden meer betrokken moeten worden. De Meiklokjes is een vereniging die te kampen heeft met vergrijzing, nochtans is dit de enige groep die alle kennis in huis heeft over het maken van bloemenwagens. De vereniging is bereid om haar kennis en expertise te delen en deed dit reeds met de groep De Oranje Sjaals. Van echte opvolging is er voorlopig echter nog geen sprake. In de toekomst wil men de stoet verder uitbreiden met bloemenfietsen. Dit kan voor verenigingen een eenvoudige instap zijn om mee te werken aan de bloemenstoet.

Een sterkte van de bloemenstoet is de hoge betrokkenheid van het gemeentebestuur. De bloemenstoet wordt als een traditie beschouwd die niet verloren mag gaan. De gemeente neemt dan ook het grootste deel van de financiën op zich. Deze wordt aangevuld met sponsoring van de kermisuitbaters.

De bloemenstoet leeft op Pinkstermaandag in de hele gemeente. Er is dan ook een hoge betrokkenheid en trots bij de inwoners. Er zijn die dag voldoende vrijwilligers bereid om mee te werken. De betrokkenheid en medewerking zijn echter lager bij de voorbereidingen van de stoet, een langer engagement is duidelijk moeilijker. In de toekomst wil de organisatie inzetten op het uitbreiden van het Sinksencomité.

5.4 Wat we zeker willen meegeven aan toekomstige generaties

- Het is belangrijk om de techniek van het wagenbouwen, die momenteel enkel bij De Meiklokjes zit, door te geven.
- De organisatorische kant van de bloemenstoet verbeteren en doorgeven.
- De jeugd meer betrekken bij (de voorbereiding van) de bloemenstoet.
- Cafés aansporen om mee te werken aan de bloemenstoet.
- De goede relatie met de gemeente moet behouden blijven.

- De gemeente en de inwoners van Ternat moeten de bloemenstoet als een waardevolle traditie blijven beschouwen.